ASOS JOURNAL
The Journal of Academic Social Science

Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, Yıl: 7, Sayı: 88, Şubat 2019, s. 28-41

ISSN: 2148-2489 Doi Number: http://dx.doi.org/10.16992/ASOS.14709

Yayın Geliş Tarihi / Article Arrival Date *11.01.2019*

Yayınlanma Tarihi / The Publication Date *25.02.2019*

Doç. Melek GÖKÜSTÜN
Dokuz Eylül Üniversitesi, Devlet Konservatuvarı, Yaylı Çalgılar A.S.D.
melekguneri@hotmail.com

KONSERVATUVAR KEMAN EĞİTİMCİLERİNİN DERSİ DESTEKLEYİCİ EĞİTİM UYGULAMALARINA YÖNELİK TUTUM VE DAVRANIŞLARI

Öz

Konservatuvarlarda yürütülmekte olan keman derslerinde öğretmen merkezli, daha çok usta-çırak ilişkisinin etkin olarak yer edindiği bir anlayışın olduğu bilinmektedir. Keman eğitimcisi; nasıl öğreteceğini, ne öğreteceği, alana özgü bilgi ve becerileri ne zaman vereceğini düşünmek durumundadır. Öğrencinin girdi, süreç ve en önemlisi çıktı durumu hakkında öz değerlendirme ve yine eğitim sürecine yönelik iyileştirmeler yapabilmelidir. Bu çalışmada; konservatuvarlarda yürütülmekte olan keman derslerinde dersi olumlu etkileyeceği düşünülen eğitimci yaklaşımlarının betimlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda yapılandırılmış görüşme formu yoluyla eğitimci görüşleri alınmış, elde edilen veriler nitel çözümleme tekniklerine göre analiz edilmiştir. Betimsel ve tarama modelini esas alan çalışmanın alana katkı sağlayıcı ve özgün olduğu düşünülmektedir.

Anahtar kelimeler: Eğitim, Keman, Pedagojik Yaklaşım

THE ATTITUDES AND THE BEHAVIORS OF CONSERVATORY VIOLIN EDUCATORS TOWARDS LECTURE SUPPORTIVE EDUCATION IMPLEMENTATIONS

Abstract

It is known that there is a comprehension that the violin lectures in conservatories are more teacher-centered and have master-apprentice relationship efficiently. Violin educators have to think about how they teach, what they teach, when they teach the domain-specific skills and abilities. They must be able to do self assessment for the input, process and output situation of student and make improvements towards education process. In this study it is aimed to describe the approaches of educators who are thought to have a positive effect on lecture in violin lectures that are carried on in conservatories. In accordance with this purpose the opinions was taken with structured interview forms and the data was analyzed by means of the qualitative analysis techniques. The study that is based on the descriptive and scanning models is thought to be unique and contributive to the field.

Keywords: Education, Violin, Pedagogic Approach

GİRİŞ

Konservatuvarlarda yürütülmekte olan çalgı eğitiminin niteliği söz konusu olduğunda çok yönlü ve çok boyutlu bir bakış açısının olması gerektiği düşünülmektedir. Daha çok öğretmen merkezli çalgı eğitimi sürecini etkileyen etmenlerin bilinmesi; süreçteki tüm rol sahipleri için önemlidir. Dersin, okulun, Yüksek Öğretim Kurumu'nun ve Milli Eğitim Bakanlığı'nın hedefleri doğrultusunda yürütülen çalgı eğitiminde; veli ve öğrencinin beklentisi de önemli bir yer edinir. Öğrencinin hazırbuluşluğu; sosyal çevresi, biyolojik yeterliliği, psikolojik durumu, fiziki olanaklar vb bir çok etken dersin niteliğini doğrudan etkilemektedir.

Bir başka düşünülmesi gereken konu ise eğitimcinin bilgi birikimi ve tecrübesidir. Ders içi ve dışı yaklaşımları, tutum ve davranışları, hayata bakış açısı, eğitim felsefesi dersin niteliğine doğrudan etki eder.

Keman eğitimi örnekleminden yola çıkıldığında;

Keman eğitimi tarihçesi, iyi bir kemanda bulunması gerekli özellikler, kemanın ve yayın korunması, keman eğitimine başlama yaşı, keman eğitiminde başlangıç düzeyi temel davranışlar, keman dersinin amaçları, ilkeleri, öğretim yöntem ve teknikleri, eğitim için gerekli araçlar ve çalışma ortamı, sol el -sol kol teknik öğretimi(bilek, el, parmaklar, intonasyon, konum değiştirme, çift sesler, süslemeler, pizzicato, floje, glissando, vibrato) sağ el-sağ kol tekniği öğretimi (yayı tutuş, parmak, el ve kol konumlar, yayın teller üzerindeki konumları, yay teknikleri, akorlar) gibi bir çok içerik dersin olmazsa olmazları olarak görülür.

Bununla birlikte; keman eğitiminde deşifrenin ve nota okumanın önemi, keman eğitiminde çalışma saatleri, keman eğitiminde motivasyon, keman eğitiminde değişik öğrenme modelleri, keman eğitiminde öğretmen-öğrenci, öğretmen-aile ilişkileri, keman eğitiminde birlikte çalma, keman eğitiminde konser, dinleti etkinlikleri, keman eğitiminde virtüözler gibi

konularında bilinmesinin, ders içi ve dışında konuşulmasının keman eğitimi sürecini olumlu yönde etkileyeceği düşünülmektedir.

Üzülerek belirtelim ki konservatuvarlarda yürütülmekte olan genelde çalgı özelde ise keman eğitiminde çalmanın yeterli olacağı düşünülmekte ve özellikle dersi destekleyici tutum ve davranışların göz ardı edildiği düşünülmektedir. Elbette bu düşünce her okul, her eğitimci geçerli olmayabilir ama böyle bir kanının oluşması bile yeterlidir.

Keman eğitimcisinin; ne öğreteceğini (müfredat), nasıl öğreteceğini (müfredatın planlanması, etüt ve eser sıralaması, bilgi ve becerilerin sıralaması vb) bilmesi kadar; sürece yönelik değerlendirmeler yapması da üzerinde durulması gereken bir diğer önemli hususdur.

Öğrencinin girdisi, eğitimin süreci ve süreç sonucundaki çıktıların ölçülüp değerlendirilmesinde sadece öğrencideki teknik bilgi ve beceriler yeterli olmamalı; öğrencinin gerçek hayatla yüzleşebilmesi için onu hazırlamalıdır. Bunun yolunun da öğrenciyi çok yönlü ve boyutlu yetiştirmeye gerçekleşebileceğini düşünüyoruz.

Öğrenci ders eğitimcisinin sadece çalma odaklı değil; yaşama bakış açısı ile de rol alır.

Eğitimcinin öğrencileri ile iletişimi (öğrencinin sosyal çevresinden, ekonomik durumundan etkilenmemesi, fikirlerini alması ve değer vermesi, kendileri hakkında bilgi sahibi olması, mizacını kontrol altında tutabilmesi, problemleri ile ilgilenmesi gibi) en az mesleki formasyonu ve bilgisi kadar önemlidir.

Konservatuvarlar mesleki müzik eğitimi veren kurumlar arasında daha çok icra temelli olmaları bakımından farklılık gösterir. İcra temelli bir eğitim anlayışının konservatuvar öğrencilerinin çoğu zaman dışa (diğer disiplinlere) kapalı bir bireyler olarak yetiştikleri düşüncesini de beraberinde getirmektedir. Konservatuvar öğrencisinin dünyasında kitap okuma, toplumsal duyarlılık, sosyoloji, felsefe, psikoloji, sosyal psikoloji, edebiyat, tarih, tıp, biyoloji gibi müziği icrayı doğrudan etkilediği düşünülen bilim dalları ile ilişki hemen hemen hiç kurulmaz veya az kurulur.

Oysa birer örnekle dile getirmek gerekirse; müzisyen sakatlıkları *"müzik ve tıp",* Dil- ve Müzik ilişkisi *"müzik ve edebiyat"*, bestecinin dünyası *"müzik ve felsefe"*, müziğin toplum için önemi ve toplumsal algı *"müzik ve sosyoloji"*, öğrenme başarısını etkileyen etmenler-engellemeler *"müzik ve sosyoloji-müzik ve sosyal psikoloji"*, Kültür politikaları ve politik sistemlerin müziğe etkisi *"müzik ve tarih"* öğrencinin yetenek yeterliliği veya yetersizliği *"müzik ve biyoloji"* gibi konuların veya disiplinlerle ilişkilerin konservatuvar öğrencisi ile paylaşılmasının başarıyı olumlu olarak etkilediğini düşünmekteyiz.

"Toplumsal gerçekle eğitim sistemi ve felsefe arasında anlamlı bir ilişki vardır" (Sönmez, 2011: 63) Konservatuvar eğitim sistemi içindeki tüm unsurlar ama başta eğitimci ve öğrenci bu görüşü dikkate almalıdır.

Sönmez eğitim sisteminin içinde yer alan "kültürel mirasın aktarımı hususunda şu önemli sözleri söyler. "Kültürel miras, öğrencinin ilgisinin artmasına da neden olur. İlgiler arttıkça hem öğrenme kolaylaşır, hem de öğrencinin kendisini gerçekleştirmesi sağlanır. Bu durumda "aktarılacak kültürel değerler, kişiyi evrensel gerçeğe yöneltmelidir" ilkesine dikkat edilmelidir; çünkü tüm eğitim bu ilke için vardır" (2011: 74-75).

Nedir kültürel miras? Eğitimcinin kültürü, okulun kültürü, çalgının kültürü ve daha bir çok örnek verilebilir. Unutulmaması gereken ilgililerin yukarıdaki ilkeyi hayata geçirmesi ama süreçte çok yönlü ve çok boyutlu olması gerektiğidir.

"Roller belli bir sosyal sistemin ürünü olarak o ortamda doğarlar. İnsan davranışlarının rollere uygun olarak gelişmesini etkilerler" (Günay, 2006:171) Konservatuvar öğrencisine seçilen rol sadece "çalma ve söyleme" olmamalıdır. Öğrencinin gerçek hayatla iletişimi güçlendirilmelidir.

Keman Eğitiminde Hedefler

Büyükaksoy; keman eğitimcisinin neden ve nasıl öğreteceğini bilmesinin önemli olduğunu söyler ve buna ek yapar. "Keman öğretiminde iki önemli unsur daha vardır; biri, keman çalmasını öğrenmek isteyen kişi olan öğrenci, diğeri de öğreten kişi, öğretmendir. Bu öğretim şekli öğretmenle öğrenci arasındaki bireysel bilgi alışverişidir. Bu karşılıklı diyalog ne kadar anlaşılır olursa keman öğretimi de o derece sağlıklı ve verimli olur. Bunun yanında araç ve ortamla birlikte akıl ve dikkat (zihinsel takip) keman öğretiminin temel ve özel faktörleridir. (1997:1)

Büyükaksoy öğretmenin özelliklerini sıralarken şu hususlara dikkat çeker. "Öğretmenin kişiliği dışında çalgısında ustalığı, bilgisi, sanata olan duyarlılığı önemlidir; böylece öğrencisini etkileyip onun güvenini kazanıp yön verecektir. Öğretme yöntemlerindeki bilgisi ise yabana atılmayacak kadar yeterli olmalıdır ki emekleri boşa gitmesin. Öğretmen ayrıca çalgısının literatürünü de iyi tanımalıdır. (1997:2)

Ortaokul-lise ve lisans eğitimi verilen konservatuvarlarda eğitimciye göre müfredatlar da değişiklikler görülmesi doğaldır. Bununla birlikte bazı konularda yazılı veya sözlü geleneğin oluştuğu ve genel bir kabul gördüğü de bilinir.

Çivicioğlu; MSGÜ Devlet Konservatuvarı Yaylı Çalgılar Anasanat Dalı Keman Sanat Dalı yarı Zamanlı Keman eğitimi hedeflerinin, mekanik, duygusal, analitik ve sosyal olarak dört başlıkta toplandığını belirtir. (2005:6)

Mekanik hedefler daha çok teknik üzerinde yoğunlaşır. Duygusal hedefler ise; ifade, tavır ve kimlik üzerinde durur.

Analitik hedeflerde ise; bilginin anlamlandırılması, kavranması ve bilinçlenme söz konusu edilir. Bu bölüm bizim de üzerinde durduğumuz bir konudur. Form analizinin önemi, müzikal yorum için tarih bilgisinin gerekliliği, bilgi için her türlü kaynaktan yararlanma ve merak bu hedefin gerçekleşmesi için önemlidir.

Sosyal Hedefler: Ders ortamının uygunluğu ve sosyal iletişim üzerinde durulur. Toplum, toplum içindeki diğer bireylerin önemsenmesi, paylaşma gibi hedefler önemsenir.

Karakteristik Hedefler: Öğrencinin karakterinin gelişmesi, estetik duygulara sahip olması, zihinsel-ruhsal ve bedensel gelişiminde uyum, oto kontrol mekanizması vb konular bu bölümde dile getirilir. (Çivicioğlu ,2006:7-8)

Bu hedefler dikkatlice incelendiğinde ve odaklanıldığında bir keman pedagogunun; sosyoloji, felsefe, tarih, psikoloji, sosyal psikoloji, biyoloji gibi dış; teori, solfej, form bilgisi, müzik tarihi, oda müziği-orkestra gibi iç disiplinlerle iletişim içinde dersini yürütmesi beklendiği anlaşılmaktadır.

Kültürel birikimin genelde eğitimin her türünde özelde ise konumuz gereği keman eğitiminde önemli olduğu düşüncesini rahatlıkla dile getirebiliriz.

Kant bu konuda çok önemli olduğunu düşündüğümüz şu sözleri söyler. "Eğitim insanı aynı zamanda kültürle donatmalıdır. Kültür eğitim ve öğretimi içine alır. Yeteneği gün yüzüne çıkaran kültürdür. Yetenek, çeşitli amaçlara intibak edebilecek durumda olan bir melekeye sahip olmaktır." (2018:45)

Çünkü sanat sürekli değişir ve gelişir. Sanat işiyle uğraşanlar bu süreci yakından takip etmelidir. Sönmez'in de belirtiği gibi sanatsal bilgi için estetik bilgi ve normlara ihtiyaç vardır ve bu normalar mutlak, duruk, donuk değil, tam tersine ucu açık, dirik ve birikimlidir. Sürekli gelişme ve değişme içindedir. (2011:17)

Uçan ülkemizin sayılı yorumcularından ve pedagoglarından Zuckmayer'i anlattığı kitabında O'nun sanatçılığı ve yorumculuğu üzerine şu yorumlarda bulunur. "Prof. Zuckmayer'in burada engin sanat deneyimiyle özelde öğrencilerine ve yetiştirdiği müzik öğretmenlerine, genelde ise tüm seslendiricilere-yorumculara önerdiği üç ilkeli *"nesnel olmak", "eserin hizmetçisi olmak", heyecanlanmayı dinleyiciye bırakmak"* anlayışı ve yaklaşımı müzikçilikte son derece önemlidir. Ayrıca bunlara ek olarak önerdiği *"indi hareket eklememe*k" ilkesi de çok önemlidir. Şimdi bunun üzerinde kısaca duralım. "*İndi hareket* ilgili herkesçe kabul edilebilecek bir temele bağlanamayıp yalnızca bir kişinin kendi kanısına dayanan hareket etmektir" (2012: 149)

Zuckmayer'in önerilerinin gerçekleşmesinde de çok yönlülük ve boyutluluğun önemi vardır ve keman pedagoglarınca da önemsenmelidir.

ARAŞTIRMADA YÖNTEM

Betimsel ve tarama modelini esas alan çalışmada; konservatuvarlarda yürütülmekte olan keman derslerinde dersi olumlu etkileyeceği düşünülen eğitimci yaklaşımlarının betimlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda yapılandırılmış görüşme formu yoluyla eğitimci görüşleri alınmış, elde edilen veriler nitel çözümleme tekniklere göre analiz edilmiştir.

Araştırma sürecinde şu esaslar gerçekleştirilmiştir.

Araştırma konusuyla ilgili araştırmalar taranmış,

Kaynaklar belirlenmiş,

Araştırmaya ilişkin verilerin elde edilebilmesi için eğitimcilere uygulanmak üzere yapılandırılmış görüşme formu geliştirilmiş,

Araştırmaya gönüllü olarak katılan eğitimcilere yapılandırılmış görüşme formu uygulanmış,

Elde edilen veriler nitel çözümleme tekniklerine uygun olarak yazılı ortama aktarılmış, çözümlenmiş ve yorumlanmıştır.

Çalışmaya gönüllü olarak; Devlet konservatuvarı mezunu ve konservatuvarlarda çalışan 10 keman eğitimcisi katılmıştır.

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde çalışmaya katılanların demografik bilgileri, yapılandırılmış görüşme formuna verilen cevaplar, bu cevapların yorumlanmasına yer verilmiştir.

Çalışmaya gönüllü olarak katılan üniversite adları.

ÜNİVERSİTE ADI	SAYI
Dokuz Eylül Üniversitesi Devlet Konservatuvarı	2
Hacettepe Üniversitesi Devlet Konservatuvarı	1
İTÜ Türk Müziği Devlet Konservatuvarı	1
Maltepe Üniversitesi Konservatuvarı	1
Mersin Devlet Konservatuvarı (2)	2
Mimar Sinan Üniversitesi Devlet Konservatuvarı	1
Yaşar Üniversitesi Sahne Sanatları	1
Trakya Üniversitesi Devlet Konservatuvarı	1

Çalışmaya katılanların unvan dağılımları

UNVAN	SAYI
Profesör	2
Doçent	1
Dr. Öğretim Üyesi	2
Öğr. Gör.	5

Çalışmaya katılanların keman eğitimciliği mesleki tecrübeleri

MESLEKİ TECRÜBE	YIL
1-5 YIL	-
5-10 YIL	2
10-15 YIL	2
15 YIL VE ÜZERİ	6

Keman Eğitimcilerine Uygulanan Yapılandırmış Görüşme Formuna Verilen Cevaplar ve Yorumlar

	Destekleyici Uygulamalar	Evet	Hayır
	Keman Konulu Makale İnceletirim	2	8
	Keman Konulu Yüksek Lisans/Doktora Ve Sanatta Yeterlik Tezleri İnceletirim	2	8
	Keman Konulu Sempozyum-Kongre-Çalıştay, Atölye Vb Bilimsel Etkinliklere Katılımını Sağlarım	8	2
	Keman Konulu Yönelik Kitap İnceletirim	5	5
	Keman Konulu Yönelik Metot İnceletirim	7	3
	Keman Konulu Veri Bankaları ve WEB Sitelerini İnceletirim	5	5
	Diğer Ulusal konservatuarların Keman Müfredatlarını İnceleti-rim	4	6
	Diğer Uluslararası konservatuarların Keman Müfredatlarını İnceletirim	5	5
	Keman Konulu Arşiv Oluşturma ve Bir Dosya da Toplanmasını İsterim	2	8
0	Keman Çalgısına Yönelik Tüm Ayrıntılar ve Genel Özellikleri *(tarihi, yapısı, ustaları, yorumcuları, bestecileri, korunması vb)* Hakkında Yazılı ve Sözlü Bilgiler Veririm	10	-
1	Keman Çalgısına Yönelik Tüm Ayrıntılar ve Genel Özellikleri *(tarihi, yapısı, ustaları, yorumcuları, bestecileri, korunması vb)* Hakkında Yazılı ve Sözlü Bilgileri Araştırmasını İsterim	10	-
2	Keman Çalgısının Diğer Derslerle İlişkisi Üzerine Konuşurum	9	1
3	Oda Müziği Çalışmalarının Önemini Bilmesini İster ve Katılı-mını Sağlarım	9	1
4	Keman Dersi Öncesi Fiziksel Alıştırmalar Yaptırırım	6	4
5	Keman Konulu Eğitici Filmler İzlerim	8	2
6	Keman ve Müzik Tarihi İlişkisini Anlatırım	9	1
7	Keman ve Psikoloji İlişkisini Anlatırım	8	2
8	Keman ve Felsefe İlişkisini Anlatırım	8	2
9	Keman ve Sosyoloji İlişkisini Anlatırım	7	3
0	Amatör Müzik Eğitiminde Kemanın Yeri Üzerine Konuşurum	6	4
1	Keman Edebiyatı Üzerine Bilgilendirici Konuşmalar Yaparım	9	1
2	Eser Analizi *(Teorik-Tarihsel-Form-Besteci Vb)* Yaptırırım	8	2
3	Etüt Analizi *(Teorik-Tarihsel-Form-Besteci Vb)* Yaptırırım	5	5
4	Keman Çalgısına Yönelik Bilgi Teknolojilerini Kullanması Önerir, Örnek Uygulamaları Birlikte İncelerim (videolar-bloglar)	9	1

5	Farklı Ortamlarda *(Derslik-Açıkhava-Konser Salonu Vb)* Çalması İçin Desteklerim	10	-
6	Çağdaş Türk Müziği Bestecilerinin Eserlerini Seslendirmesi İsterim	9	1
7	Farklı Müzik Topluluklarında (Düo-Trio-Oda Müziği-Orkestra) Çalmasını İsterim	10	-
8	Yurt içi ve Dışında Diğer Eğitimcilerden Görüş Almasını ve Kendisini Dinletmesini İsterim	10	-

Birinci soruya verilen yanıtlar incelendiğinde; keman eğitimcilerinin büyük bir çoğunluğunun öğrencilerine makale inceletme yaptırmadıkları görülmüştür. Bu durumun; konservatuvar eğitiminin icra-çalma odaklı olmasından, eğitimcilerin icra alanından akademik yükselmeyi tercih etmelerinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Bununla birlikte; özellikle lisans düzeyinde makale inceletmeleri yapmanın ileride akademisyenliği tercih edecek keman alanı öğrenciler için önemli olduğunu düşünüyor ve öneriyoruz.

İkinci soruya ilişkin elde edilen verilere göre; keman eğitimcilerinin önemli bir çoğunluğunun öğrencilerine keman konulu yüksek lisans/doktora ve sanatta yeterlik tezleri inceletmediği sonucuna ulaşılmıştır. Ortaya çıkan sonuç, anketin birinci sorusunun sonucuyla tutarlılık göstermekle beraber, aynı şekilde nedensellik boyutunda akademisyenlerin icra- çalma odaklı anlayışları ile açıklanabilir. Akademik anlamda ilerlemeyi düşünen öğrencilerin ileride tez yazacakları göz önüne alındığında, daha önce yapılmış lisansüstü tezleri incelemeleri faydalı olacaktır. Bu anlamda akademisyenlerin öğrencileri ile tez incelemeye daha fazla vakit ayırmalarını öneriyoruz.

Üçüncü soruya verilen yanıtlar doğrultusunda; eğitmenlerin büyük bir çoğunluğunun öğrencilerini keman konulu sempozyum-kongre-çalıştay, atölye vb bilimsel etkinliklere katılımını konusunda destekledikleri görülmektedir. Özellikle keman eğitiminin bilimsel temellerinin öğrenilebilmesi ve bu yönde araştırmacı yönlerinin geliştirilebilmesi için öğrenciler açısından sempozyum, kongre ve çalıştaylar önemli bir yere sahiptir. Yapılan güncel araştırmaları takip etmek açısından da ayrı bir öneme sahip olan bu etkinliklere eğitmenlerin öğrencilerini yönlendirmesi olumlu bir veridir. Bu etkinliklerin yanında, atölye etkinlikleri bilimsel kazanımlarının yanında performans kazanımları açısından da ayrı bir yere sahiptir. Uygulamaya daha çok yer veren bu bilimsel etkinliklere katılım konusunda eğitimci görüşlerinin olumluluğu, öğrencilerin ileride yapacakları akademik çalışmaları destekleyecektir. Ayrıca eğitmenler öğrencilerini desteklemek amacıyla bu bilimsel etkinliklere öğrencileri ile birlikte katılmalarını ve bu etkinliklerden edindiği bilgileri öğrencileri ile tartışmalarını öneriyoruz.

Dördüncü soruya ilişkin verilere göre; keman konulu yönelik kitap inceletme konusunda eğitmenlerin ikiye ayrıldığı, bir kısmının bu etkinliğe derslerinde yer verdiği, bir kısmının ise yer vermediği görülmüştür. Teknik çalışmaların, gamların ve etütlerin yer aldığı kitapların haricinde, kemanla ilgili bilimsel, kültürel kaynaklara öğrencilerin erişimi ve bu kaynakların tanıtılması ile ilgili etkinliklerin bütünsel keman çalmaya yönelik oluşturabileceği faydalar düşünüldüğünde; eğitmenlerin bu konuda daha destekleyici olmaları gerekmektedir. Bu konuda öncelikle keman eğitimcilerinin ilgili kaynakları edinmesi ve incelemesi ayrıca önem kazanmaktadır. Bu kapsamda eğitimcilerin sınırlı kaynaklar ile yetinmemelerini, literatürde yer alan diğer kitapları da araştırıp inceleyerek kendilerini geliştirmelerini öneriyoruz.

Beşinci soruya verilen yanıtlar incelendiğinde; eğitmenlerin önemli bir kısmının keman konulu yönelik metot inceletmeye zaman ayırdığı sonucuna ulaşılmıştır. Diğer kaynaklara oranla performansla doğrudan bağlantılı gözüken bu kaynakların incelenmesine yönelik eğitmenlerin daha olumlu görüşler belirtmesi, konservatuarlardaki icra ve yoruma verilen ağırlıkla ilişkili gözükmektedir. Eğitmenlerin metot inceleme konusunda gösterdikleri bu yaklaşımı, keman ile ilgili tüm kaynaklara yönelik geliştirmelerini öneriyoruz.

Altıncı soruya ilişkin verilere göre; keman konulu veri bankaları ve WEB sitelerini inceletme konusunda eğitmenlerin farklı görüşlerde oldukları, bir kısmının bu etkinliği yaptırdığı, diğer kısmının ise öğrencilerine bu konuda rehber olmadıkları görülmüştür. Keman ile ilgili tüm verilere ulaşmanın en kolay yollarından olan veri bankları ve ilgili web siteleri, her geçen gün sayıca artmakta ve niteliksel olarak gelişmektedir. Bu konuda bilgi sahibi olan eğitmenlerin öğrencilerini bilgilendirdikleri ve teşvik ettikleri, bilgisayar ortamından yararlanmayan eğitmenlerin doğal olarak öğrencilere yardımcı olamadıkları düşünülebilir. Bu konuda eğitmenler öğrencilerini keman konulu veri bankaları ve WEB sitelerini incelemesi konusunda desteklemelidir.

Yedinci soruya verilen yanıtlar incelendiğinde; on eğitmenden altısının öğrencilerine diğer ulusal konservatuarların keman müfredatlarını inceletmediği, geriye kalan dört eğitmenin ise incelettiği görülmektedir. Öğrencilerin kendi okullarında aldıkları eğitimin ulusal boyuttaki seviyesi ve niteliği konusunda temel fikirler edinebilecekleri bu uygulamaya aynı zamanda keman literatürünü tanımaya da yardımcı olacağı için eğitmenler tarafından daha çok yer verilmelidir.

Sekizinci soruya ilişkin verilere göre; diğer uluslararası konservatuarların keman müfredatlarını inceletme konusunda eğitmenlerin ikiye ayrıldığı, bir kısmının bu etkinliğe derslerinde yer verdiği, bir kısmının ise yer vermediği görülmüştür. Öğrencilerin uluslararası boyutta hangi seviyede olduklarını görebilmeleri ve ülkemiz dışındaki konservatuarları tanımaları açısından bu etkinliklere ders saatlarinde daha çok yer verilmelidir.

Dokuzuncu soruya verilen yanıtlar doğrultusunda; eğitmenlerin büyük çoğunluğunun keman konulu arşiv oluşturma ve bir dosyada toplanmasını İstemediği görülmektedir. Öğrencilerin kendi gelişimlerini takip edebilmelerinin yanında, ileride eğitimci olmaları durumunda hazır birer kaynak olması açısından çok faydalı olabilecek bu dosyaların, tüm eğitimciler tarafından önemsenmesi ve öğrencilerin bu konuda desteklenmesi gerekmektedir.

Onuncu soruda elde edilen verilere göre; araştırmaya katılan eğitmenlerin tümünün keman çalgısına yönelik tüm ayrıntılar ve genel özellikleri (tarihi, yapısı, ustaları, yorumcuları, bestecileri, korunması vb) hakkında öğrencilerine yazılı ve sözlü bilgiler verdikleri sonucuna ulaşılmıştır.

On birinci soruda elde edilen verilere göre; araştırmaya katılan eğitmenlerin tümünün keman çalgısına yönelik tüm ayrıntılar ve genel özellikleri (tarihi, yapısı, ustaları, yorumcuları, bestecileri, korunması vb) hakkında öğrencilerini araştırma yapmaya teşvik ettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu veri onuncu sorudaki veri ile tamamen örtüşmekte ve birbirini destekler niteliktedir.

On ikinci sorudan elde edilen verilere göre; eğitmenlerin çok büyük bir oranının, öğrencileri ile keman çalgısının diğer derslerle ilişkisi üzerine konuştukları görülmektedir. Çalgı derslerinin diğer müzik alan dersleri ile bağlarının anlaşılması ve ortak dinamiklerin öğrencilere öğre-

tilebilmesi açısından derslerde bu konuşmalara yer verilmesi performansları destekleyici nitelikte olup, bu etkinliğin öğrencinin mesleki müzik konusunda çok yönlü gelişimine katkıda bulunacağı düşünülmektedir. Bu nedenle eğitimciler keman çalgısının diğer derslerle ilişkisi üzerinde öğrencilerini düşünmeye teşvik etmeli ve araştırmaya yönlendirmelidir.

On üçüncü sorudan elde edilen verilere göre; eğitmenlerin çok büyük bir oranının, öğrencilerin oda müziği çalışmalarının önemini bilmesini istediği ve katılımlarını sağlama konusunda destekleyici oldukları görülmektedir. Toplu çalma etkinliklerinin öğrencilere kazandıracağı müzikal unsurların yanında; disiplin, uyum, sosyalleşme gibi kazanımları da içeren oda müziği çalışmalarının önemi tüm eğitmenler tarafından bilinmektedir. Bu nedenle elde edilen verinin, eğitmenlerin oda müziğine ilişkin olumlu görüşlerini desteklediği ve tutarlı olduğu söylenebilir. Eğitimciler, öğrencilerinin oda müziği derslerine düzenli katılımını sağlamalı ve konserlerle desteklemelidir.

On dördüncü soruya verilen yanıtlar doğrultusunda; eğitimcilerin bir bölümünün keman dersi öncesi fiziksel alıştırmalara yer verdiği, diğer eğitimcilerin ise yer vermediği görülmüştür. Yapılan birçok bilimsel çalışma ile yararlılığı kanıtlanmış ve ortaya konmuş fiziksel alıştırmalar, öğrencinin performans yapmadan önce bedensel (kas,eklem,psikolojik) rahatlaması, ısınması açısından çalgı derslerinde önemli bir yere sahip olmalıdır. Bu etkinliklere yeterince önem veren keman eğitmenlerinin oranın artmasının, öğrencilerin performans başarılarını olumlu yönde etkileyeceği düşünülmektedir. Bu etkinlikler için yayımlanmış yabancı kaynakların Türkçe çevirileri yapılmalı, konunun uzmanları tarafından destek alınarak sempozyum ve seminerler düzenlenmelidir.

On beşinci sorudan elde edilen verilere göre; keman eğitimcilerinin önemli bir çoğunluğunun öğrencilerine keman konulu eğitici filmler izletme konusunda olumlu görüşte oldukları belirlenmiştir. Keman ile ilgili eğitici filmlerin öğrenci motivasyonuna ve keman kültürüne yönelik olumlu katkıları göz önüne alındığında, bu konudaki eğitmen görüşlerinin pozitif yönde olması öğrencilerin gelişimi açısından olumlu bir sonuç olarak görülmektedir. Fakat bu tür filmlerin gerçekçiliği, eğitimsel uygunlukları da dikkate alınmalıdır. Bu nedenle eğitimciler öğrencilerine izleteceği filmler hakkında yeterince bilgi sahibi olmalı ve bu filmleri öğrencilerine buna göre önermelidir. Ayrıca bu tür filmlerin sayısal niceliklerinin de arttırılması gerektiği düşünülmektedir.

On altıncı soruya verilen yanıtlara göre; eğitmenlerin büyük çoğunluğunun derslerinde keman ve müzik tarihi ilişkisine yer verdikleri görülmektedir. Öğrencilerin çalıştıkları eserlerin dönem özelliklerini bilmeleri eserin özünü kavrayabilmeleri ve stil özelliklerini ortaya çıkartabilmeleri açısından önem kazanmaktadır. Bu faydasının yanında, keman literatürü ve müzikal kültür açısından da kazanımlar elde edebilecekleri önemli bir alan olan müzik tarihine, keman eğitimcilerinin sık sık derslerinde yer vermesi ve yeri geldiği zaman yazılı veya sözlü ödevler vererek öğrenciyi araştırmaya teşvik etmesi gerektiği düşünülmektedir.

On yedinci sorudan elde edilen verilere göre; eğitmenlerin önemli bir çoğunluğunun derslerinde keman ve psikoloji ilişkisine önem verdikleri, öğrencilerini bu konuda bilgilendirdikleri görülmüştür. Kaygı, motivasyon, güven gibi performansı doğrudan etkileyebilecek psikolojik unsurlar tüm keman eğitmenleri tarafından öğrenci başarısında göz önüne alınmalıdır. Bu unsurları göz önüne almayan eğitimcilerin, öğrenciler üzerinde performans anında oluşabilecek tüm baskı unsurlarını değerlendirmeden olumlu sonuçlara ulaşabilecekleri düşünülmemektedir. Bu

nedenle eğitimcilerin pedagojik yaklaşımla kendilerini geliştirmeleri ve hatta uzmanlardan destek almaları önerilmektedir.

On sekizinci soruya verilen yanıtlara göre; keman eğitmenlerinin önemli bir çoğunluğunun öğrencilerine derslerinde felsefe ve keman ilişkisine yönelik bilgilendirmelerde bulunduğu sonucuna varılmaktadır. Estetik düşünmenin en önemli yapı taşlarından biri olan felsefe; öğrenciye neyi ne amaçla ve hangi niteliklerde yapması gerektiğini içsel olarak sorgulatan, beğenilerini biçimlendiren ve sanatı doğru anlamlandırmasını sağlayan çok önemli bir unsurdur. Felsefe bilmenin sağlayabileceği müzikal, kültürel ve performans kazanımlarının öğrenciler açısından önemi düşünüldüğünde, eğitmenlerin bu konuda kendilerini sürekli geliştirmesi ve öğrencilerini bu yönde güdülemesi beklenmektedir.

On dokuzuncu sorudan elde edilen verilere göre; sayıca daha fazla eğitimcinin öğrencilerine keman ve sosyoloji ilişkisini anlattığı, diğer eğitimcilerin ise bu konuya derslerinde yer vermedikleri görülmüştür. Müziğin toplumsal kültürün aktarılması, gelişmesi ve şekillenmesi üzerindeki sosyolojik etkileri dikkate alındığında, bu toplumun sanatçı adayı öğrencilerin kemanları ile bu misyonu üstlenebilmeleri, dolayısı ile bu bilinçle eğitilmeleri gerekmektedir.

Yirminci soruya verilen yanıtlar incelendiğinde; eğitmenlerin bir bölümünün amatör müzik eğitiminde kemanın yeri üzerine derslerinde öğrencileri ile konuştukları, diğer bölümünün bu konuda herhangi bir konuşma yapmadıkları belirlenmiştir. Mesleki müzik eğitiminin geçmişten bu yana en büyük kaynaklarından biri olan amatör müzik eğitiminin, gelecekte de bu önemini koruyacağı ve yaygınlaşacağı göz önüne alındığında; amatörlere ders veren profesyonellerin eğitimlerinin başından sonuna kadar amatör müzik ve çalgı eğitiminin içeriği, önemi konularında bilgi sahibi olmaları faydalı gözükmektedir. Bu nedenle konservatuarlardaki eğitmenlerin amatör müzik eğitimi ile ilgili bilgilerini güncel tutmaları ve öğrencileri ile paylaşmaları önerilmektedir.

Yirmi birinci sorudan elde edilen verilere göre; keman eğitmenlerinin büyük bir çoğunluğunun öğrencilerini keman edebiyatı üzerine bilgilendirdiği görülmektedir. Keman edebiyatı denilince ilk akla gelen eserler olan, ünlü keman yorumcularının biyografileri, keman müziği üzerine yazdıkları yazılar hem eğitimcilerin hem de öğrencilerin bilgi birikimlerini geliştirmek ve motive olmak için kullanabilecekleri faydalı kaynaklar olarak karşımıza çıkmaktadır. Buna ek olarak, çocuk edebiyatında da rastladığımız kemanla ilgili küçük hikayelere yer veren örnekler, keman öğrenmeye henüz yeni başlamış küçük yaştaki çocuklar ve aileleri için yol gösterici, bilgilendirici ve motive edici ek ders materyalleri olarak tüm eğitimcilerin kaynakları içerisinde daha çok yer almalıdır.

Yirmi ikinci soruya verilen yanıtlar incelendiğinde; eğitmenlerin birçoğunun derslerinde eser analizine yer verdiği belirlenmiştir. Çalışılan eserlerin bütünsel bir yoruma kavuşması için tüm eğitimcilerin derslerinde mutlaka yer vermesi gerekli olan bu analizler, eserin tarihsel, teorik, form ve besteci gibi özellikleri ile ele alınıp, bu bağlamda stil özelliklerinin anlaşılabilmesi ve kavranabilmesi, belli bir yorumsal doygunluğa ulaşabilmesi açısından ihmal edilmemelidir.

Yirmi üçüncü sorudan elde edilen verilere göre; eğitimcilerin bir bölümü derslerinde etüt analizlerine yer verirken, bir bölümünün ise bu çalışmaya yer vermedikleri görülmektedir. Bir önceki soruya verilen yanıtlarda eğitimcilerin önemli kısmının eser boyutunda bu analizlere yer verirken, etüt boyutunda yer vermemelerinin ders süresi ve imkanlarla bağlantılı olduğu düşünülmektedir. Bu nedenle eğitimcilerin ek ders yapması önerilmektedir.

Yirmi dördüncü soruya verilen yanıtlar değerlendirildiğinde; keman eğitimcilerinin çok büyük bir oranının öğrencilerini çalgılarına yönelik bilgi teknolojilerini kullanmaları yönünde teşvik ettiği ve bilgilendirdiği sonucuna ulaşılmıştır. Sosyal medyanın gün geçtikçe tüm alanlarda olduğu gibi çalgı eğitimi alanında da yaygın hale gelmesi günümüzün kaçınılmaz bir gerçeği olarak karşımıza çıkmaktadır. Sayıları her geçen gün artan blogların, kişisel web sayfalarının, video uygulamalarının öğrencilerin dünyanın birçok yerindeki masterclass ve dersleri takip etmelerine, birçok yeni eğitmenle tanışmalarına olanak sağladığı düşünüldüğünde, keman eğitimindeki güncel gelişmeleri takip etme ve dünyadan haberdar olma konusunda öğrencilerine yardımcı olmayı düşünen tüm eğitmenlerin bu teknolojileri kullanma ve kullandırmaya özen göstermesinin faydalı olacağı söylenebilir.

Yirmi beşinci soruya verilen yanıtlar doğrultusunda; keman eğitimcilerinin tamamı öğrencilerini farklı ortamlarda çalmaları için desteklediği görülmektedir. Çalışma sürecinin büyük bir kısmının bireysel olarak yapıldığı çalgı eğitimi sürecinde, öğrenciler yalnız olarak yaptıkları pratikler haricinde en fazla süreyi öğretmenleri ile geçirmektedirler. Bu nedenle topluluk önünde çalma konusundaki deneyimlerinin arttırılması ve bu deneyimi olabildiğince farklı mekanlarla çeşitlendirmenin faydalı olacağı düşünülmektedir. Bu nedenle öğrencilerin özgüven duyguları ve motivasyonlarının gelişimi açısından önemsenmesi gereken bu uygulamaların eğitmenler tarafından hayata geçirilmesi olumlu bir sonuçtur.

Yirmi altıncı sorudan elde edilen verilere göre; eğitmenlerin önemli bir kısmının derslerinde öğrencilerinden çağdaş Türk müziği bestecilerinin eserlerini seslendirmelerini istedikleri görülmüştür. Gücünü gelenekten alan ve çağını takip eden bir keman sanatçısının, ulusal kimliğini dünyanın her yerinde doğru tanıtabilmesi ve kendisinden sonra gelecek sanatçılara yol gösterebilmesi için, kendi ülkesinde yaratılan eserleri iyi tanıması ve bu konuda gelişime, öğrenmeye, araştırmaya açık olması gerekmektedir. Öğrencilerinde bu farkındalığı yaratmak isteyen bir eğitimcinin derslerinde çağdaş Türk müziği bestecilerinin eserlerine yer vermesinin gerekliliği bu nedenle önem kazanmaktadır. Bu nedenle öğrencilerin repertuvarında Türk bestecilerinin eserlerinin olması önerilmektedir.

Yirmi yedinci soruya verilen yanıtlar doğrultusunda; keman eğitimcilerinin tamamının öğrencilerini farklı müzik topluluklarında çalma konusunda desteklediği görülmektedir. Oda müziği, orkestra, düo, trio gibi etkinliklerin, öğrencilere beraber müzik yapma yoluyla kazandırdığı müzikal dinamikler, motivasyon ve iç disiplin gibi gelişimsel unsurlar her eğitimci tarafından bilinmektedir. Keman derslerinde öğrencilerini bu topluluklarda daha fazla yer alma konusunda destekleyen keman eğitimcilerinin olması doğal bir sonuç olarak değerlendirilmektedir.

Yirmi sekizinci sorudan elde edilen verilere göre; eğitimcilerin tamamının öğrencilerini gerek yurt içi gerekse yurt dışında diğer eğitimcilerden görüş alma ve kendilerini dinletme konusunda teşvik ettikleri görülmüştür. Farklı eğitmen görüşleri, öğrenciler açısından alıştıklarının haricinde farklı çalışma sitillerinin de öğrenilmesi, her eğitmenin bilgi birikiminden faydalanma, farklı ve çok yönlü düşünebilmeyi öğrenme boyutunda performans gelişimlerini etkileyebilmektedir. Keman eğitimcilerinin bu anlamda öğrencilerine destek olması, kendilerinin de başka eğitmenlerin öğrencilerinin gelişimlerine sağlayabilecekleri katkılar göze alındığında, bu doğal döngünün sürdürülmesini sağlayacaktır.

Öneriler

Araştırma sonucunda elde edilen verilere göre, keman eğitmenlerine yönelik birkaç alan ile ilgili öneriler geliştirme ihtiyacı görülmüştür.

1. Günümüzde performans içerikli araştırmalar ile ilgili bilimsel yayımlara duyulan ihtiyacı, araştırmacı yerleştirme sorunsalında ele alırsak, şimdiye kadar yapılmış makale, tez ve kitap gibi bilimsel kaynaklar konusunda eğitimcilerin daha fazla ilgili ve öğrencilerini bu yayımları takip etmeleri konusunda destekleyici tutumda olmaları önerilmektedir.

2. Performansı oluşturan tüm alt dinamikler bağlamında, bütünsel çalışmanın sadece uzun süreler boyunca pratik yapmakla ilgili olmadığı, kültürel gelişimin de aynı oranda desteklenmesi gerekliliğinden yola çıkarak, eğitmenlerin keman tarihi, yapımı, keman eğitim yaklaşımları, yorumcuların biyografileri gibi konularda yazılmış kitapları öğrencilerine ulaştırma konusunda daha çok çaba göstermeleri önerilmektedir.

3. Yaşadığımız çağda keman ile ilgili birçok kaynağa teknolojik portalda çok hızlı ulaşılabilmesi birçok yönden avantaj olarak gözükse de bu ortamda her zaman doğru bilgiye ulaşılamaması gerçeği de önemli bir tehlikedir. Bu anlamda keman ile ilgili internet portalının eğitmenler tarafından doğru incelenmesi ve yararlı olabileceklerin ayırt edilmesi öncelikli bir öneri olmakla beraber, sonrasında öğrencilerle bu kaynakların paylaşımına daha çok yer verilmesi önerilmektedir.

4. Her biri birer sanatçı adayı olan keman öğrencilerinin, hem kendi gelişimlerini doğru takip edebilmeleri hem de alanında doğal olarak oluşmuş rekabet ortamında kendisinin dışındaki adayların seviyelerini bilmeleri açısından, diğer ulusal ve uluslararası eğitim kurumlarının keman müfredatlarından haberdar olmaları büyük önem taşımaktadır. Bu doğrultuda öğrencilere öncelikli desteği sağlayacak eğitmenlerin söz konusu müfredatları temin etmeleri ve öğrencilere detaylı bilgi vermeleri önerilmektedir.

5. Uzun bir eğitim süreci olan keman öğreniminde, öğrencinin tüm gelişimsel özelliklerini takip eden öğretmenler, en uygun eserleri belirlemekte ve bu eserlere öğrenciye uygun uyarılar yazmaktadırlar. Öğrencilerin çalışılmış bu eserleri düzenli şekilde arşivlemeleri, ileride eseri tekrar seslendirmeleri veya kendileri de öğretmen olmaları durumunda öğrencilerinin gelişiminde faydalanmaları açısından oldukça önemlidir. Öğretmenlerin bu konuda öğrencilerini daha fazla teşvik etmesi önerilmektedir.

6. Bedenin tüm hareket sistemlerinin aynı anda çalıştığı keman çalma etkinliklerinde, sinir, eklem ve kasların doğal/rahat biçimde hareket etmesinin öğrencilerin beden sağlığı açısından tüm eğitmenlerin daha fazla önemsemesi gereken unsurlar olduğu gözetilerek, ders içi etkinlikler öncesinde öğrencilere fiziksel egzersizlerin yaptırılması önerilmektedir.

KAYNAKLAR

Büyükaksoy, F. (1997). Keman Öğretiminde İlkeler ve Yöntemler, Ankara: Armoni ltd. Şti

Çivicioğlu, A. (2005). MSGSÜ Devlet Konservatuvarı Keman Yarı Zamanlı Eğitimi Repertuar Araştırması, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müzik Anasanat Dalı Yayımlanmamış Sanatta Yeterlik Eser Metni, İstanbul.

Günay, E. (2006). Müzik sosyolojisi, İstanbul: Bağlam Yayıncılık.

Kant, I. (2018). Eğitim Üzerine, Çev: Ahmet Aydoğan, İstanbul: Say Yayınları.

Sönmez, V. (2011). Eğitim Felsefesi, Ankara: Anı Yayıncılık.

Uçan, A. (2012). Eduard Zuckmayer ve Cumhuriyet Müzik Eğitimi, Ankara: Müzik Eğitimi Yayınları.